

א) שבעות מג: טו (ב) שבעות מג: טז (ג) שבעות מג: טז (ד) שבעות מג: טז (ה) שבעות מג: טז (ו) שבעות מג: טז (ז) שבעות מג: טז (ח) שבעות מג: טז (ט) שבעות מג: טז (י) שבעות מג: טז (יא) שבעות מג: טז (יב) שבעות מג: טז (יג) שבעות מג: טז (יד) שבעות מג: טז (טו) שבעות מג: טז (טז) שבעות מג: טז (יז) שבעות מג: טז (יח) שבעות מג: טז (יט) שבעות מג: טז (כ) שבעות מג: טז (כא) שבעות מג: טז (כב) שבעות מג: טז (כג) שבעות מג: טז (כד) שבעות מג: טז (כה) שבעות מג: טז (כו) שבעות מג: טז (כז) שבעות מג: טז (כח) שבעות מג: טז (כט) שבעות מג: טז (ל)

מוסף רש"י

קתא. בית די (שבועות
מג: א) אבד קתא דמגלא
אבד אלפא זוי. דכרי
וקביל. אכל כל זמן
קיימין על כרחו גבה חוב,
אם מלוה קתא הוא, קתא
מלוה שלשים יום, ואם פירש
לו זמן שביעי זמני ירע,
ולא מצי לממר סברת
וקבילת. דאי לא שטין
קבילת, לא שטין פרשין לא
קבילת. וזין דקבילת לא
משטין כל מנה דלא מהיר
ליה משכניה לא גבי ולא מצי
פטר נפשיה דמני דמי
(טו). מנין לבעל חוב
שקונה משכנו. כל ימי
הלוואה המשכון קנין לו ואם
נאסר חייב בזונסין, שאי
עליו לא שומר חסו ולא
שומר שטר שפטרין
בזונסין, אלא טולו דבזונסין
ובמיתו עומד (פסחים
ל: א). ולך תהיה צדקה.
בשעת העשות חסו, אי
אמרת קונה משכון איכא
צדקה ביה שכינה שטר
בשלמתו, ששאל לו זה דבר
הקנין לו, ואם אינו קונה,
צדקה בשיעור זמן, על
שלו שטר (טו). שלא
בשעת הלוואתו. כגון ע"י
ב"ד, דכתיב משפטי קדש,
דכתיב לעיל מיהי בחון
תעמוד והאי וגו', ואמר
מר זה שליח ב"ד (שבועות
מד) שומר אבדה. הכניס
אבדת חבירו ליתו, דכתיב
ואספתם אל מוך ביתך (ב"ק
טו). בשומר חנם. ואינו
חייב אלא בשפיטת (עיר
כט). בשומר שכר. וחיוב
גניבה ואבדה, דשומר שכר
מלוה הוא, דהעסק במלוה
פטור מן המלוה (טו) א':
שכר מלוה (שבועות מד).
לימא דרב יוסף תנאי
היא. דמלתא דרבה דאי
תנאי. דרב יוסף תנאי דאי
ליה דרבה. אלא דרב יוסף
מי תנאי תנאי הוא, מי מצי
לאוקמי לר' אליעזר כותיה
(טו).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פב.

צ א ב מ"י פ"י מהל'
שכירות הל' א ועין
השגות ובמ"מ וכל"מ
סגור עשין פט טו"ע ח"מ
סי' עב סג"ג ז וע"ש
בהג"ה:

תורה אור השלם

1 השב תשיב לו את
העבטו בבא השמוש
ושבב בשלמתו וברבך
ולך תהיה צדקה לפניי
דברים כו ג

על המשכון. בשעת הלוואה משמע: ומתני'. שהלווה פירות: אי הכי קמה ליה מתני' דלא כרבי עקיבא. דקתני אכל אס הלווה מעות שומר חסו ואין קיימא לן במסכת סנהדרין (דף פו.) בזכולו סתמי קתא משנה רבי מאיר קתא ספרא ר' יהודה קתא ספרי ר' שמעון וכולוהו אליבא דר' עקיבא: לימא. ר' אליעזר ור' עקיבא: דלא שוי שיעור זוי קא מפלגי ודשמואל פליגי. דאי דשוי מודה ר' אליעזר דלגזינינא שקליה ודלא דשמואל דאמר אבדו אלפא זוי וסבר דקביל לגזינינא הא לית ליה לרבי אליעזר דכיון דלא שוי לזכרון דברים צעלמא הוא דנקיט ליה ושומר חסו הוא ור' עקיבא אית ליה דשמואל ואמר סבר וקביל בתורת משכון וכל כמה דלא מיהדרי ליה לא לגבי: דכולי עלמא לית להו דשמואל לרבי אליעזר לא מפסקי כלום ולר' עקיבא אינו מפסקי אלא כנגד המשכון: שקונה משכון. לכל מיני להתחייב בזונסין: אימור דאמר ר' יצחק נשטנו שלא בשעת הלוואה. דהא קרא בשטכנו ע"י שליח ב"ד כתיב דכתיב לעיל מיניה בחון תעמוד ומוקמינן לה לקמן (דף קג.) בשליח ב"ד וההוא ודאי קני דלגזינינא שקליה וליכא לדמויייה למשכנו בשעת הלוואתו ובהך פלוגתא דרבי אליעזר המלוה על המשכון קתני: והכא בשומר אבידה קא מופלגי. דטעמא דר' עקיבא משום דשומר שכר מלוה הוא והעוסק במלוה פטור מן המלוה דאי בעי לא יהיב ריפתא לעניא: שומר אבידה. שמואל אבידה א"ל מוך ביתו כדכתיב (דברים כג) ואספתם אל מוך ביתך: דשומר שכר. מלוה: לימא דרב יוסף ווסף תנאי. דהא רבה ודאי תנאי היא דהא ר' עקיבא לית ליה דרבה ולית ליה לאוקמי פלוגתייהו דטעמא אחרינא דהא אהדרן בכמה טעמי ולא אחוקמא אלא לרב יוסף מי מיעביט למימר דרב יוסף: בשומר אבידה דכולי עלמא א"ל להו דרב יוסף כלומר רבה הוא דדחיק לאוקמי מילתיה כתנאי אכל רב יוסף אמר לך רבי אליעזר נמי קאי כותיה היכא דאיכא מלוה כגון שומר אבידה והכא היינו טעמא דפטור דקא סבר אין כחן מלוה: במלוה

נימא בדלא שוי שיעור זוי ודשמואל קמיפליגי. פי' בקונט' אכל דשוי הו' לכ"ע ש"ס ושיליה שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם מה. ד"ה מא) יש ספרים דגרסי ה"ד אי דשוי שיעור זוי מ"ט דרבי אליעזר אלא דלא שוי ודשמואל קמיפלגי משמע כפ"ה דשוי מודו כ"ע וקשה דל"כ אמאי קאמר מתניתין דלא כר' אליעזר לוקמה דשוי שיעור זוי ומיתי ככ"ע וכו"ה הא דקאמר דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו לפי המסקנא דפליגי דשוי שיעור זוי וכדכ"ע יוסף דהא לרבה דהלכתא כוותיה פליגי לפי המסקנא דשמואל כדפי' בפ"ג לעיל (דף כט.) ושם ד"ה (הו) ומיהו יש לומר דלא מצי לאוקמי מתני' דשוי וככ"ע דאין סברא שיתלוך רבי יהודה על רבי אליעזר ור' עקיבא אלא ודאי מתני' דלא שוי איירי אכל קשה כיון דשוי שיעור זוי לכולי עלמא אבדו מעותיו אס כן דלא שוי מה שנגד המשכון נמי אבדו לכ"ע ואס כן אמאי ישבע דרבי אליעזר שאבד המשכון בלא שפיטת מה מרווח מאותה שבעה והלא המעות שנגד המשכון אבדו אפי' לא שבע והימירם על המשכון יטול אפי' שבע במשכון כיון דלית ליה לדשמואל וכו"ה כמו שפירש בקונטרס דהיכא דלא (י) נקט שיעור זוי אפילו כנגד המשכון לא יפסיד לר' אליעזר משום דלא נקטיה אלא לזכרון דברים צעלמא זה אין נראה דאי דשוי אבדו מעותיו אן על גב דלית ליה לדשמואל אס כן ע"כ לא אבדו אלא מטעמיה דרב יוסף דמשום מלוה הו' ש"ס ומהאי טעמא נמי יפסיד מה שנגד המשכון דלא שוי דהא כ"ס שפעה מלוה שהלווה על המשכון מועט ועוד דלפי גירסת הספרים היה משמע כרב יוסף וקי"ל לרבה דכפריש' בפ' אלו מציאות (טז) ומיהו יש לומר דדשוי הו' לכ"ע שומר שכר ולא מטעמיה דרב יוסף אלא מטעמיה דשמואל דחשיב כאלו פירש אבד המשכון אבדו מעותיו וכי לא שוי שיעור זוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים צעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש אבד המשכון קמיפלגי מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דלא שוי ודשמואל קמיפלגי פי' אף דלא שוי ודשמואל קמיפלגי ולא דבר' יצחק ורב יוסף דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי דרבי יצחק כדכ"ע וזין דלא שוי דר' אליעזר לית ליה דשמואל ולהכי לא איבד אף מה שנגד המשכון דמצינו טעם יפסיד כיון דלית ליה לדשמואל ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שכר לאו דוקא דהא האי לינשא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דין ש"ס דמפסקי הכל בגיבה ואבדה ולא בזונסין א"נ מתניתין איירי דשוי דקתא משכון שוה כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

הלווה על המשכון קתני אלא לא קשיא כאן שהלווה מעות כאן שהלווה פירות והא מוקתני סיפא ר' יהודה אומר הלווה מעות שומר חסו הלווה פירות שומר שכר מכלל דלתנא קמא לא שני ליה כולה רבי יהודה היא וחסורי מיחסרא והכי קתני הלווה על המשכון שומר שכר במה דברים אמורים שהלווה פירות אבל הלווה מעות שומר חסו שרבי יהודה אומר הלווה מעות שומר חסו הלווה פירות שומר שכר אי הכי קמה לה מתני' דלא כרבי עקיבא אלא מחזורתא מתניתין דלא כר' אליעזר לימא בדלא שוי משכון שיעור זוי ודשמואל קא מיפלגי דאמר שמואל האי מאן דאופיה אלפא זוי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא עילויהו אבד קתא דמגלא אבדו אלפא זוי אי בדלא שוי משכון שיעור זוי דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור זוי וקא מופלגי בד' יצחק דאמר ר' יצחק במנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה משכון צדקה מנא ליה מכאן לבעל חוב שקונה משכון ותסברא א' אימור דאמר ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלוואתו אבל משכנו שלא בשעת הלוואתו מי אמר אלא אית להו דרבי יצחק והכא במשכנו בשעת הלוואתו ובשומר אבידה קא מופלגי דאיתמר שומר אבידה רבה אמר בשומר חסו רב יוסף אמר בשומר שכר לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה

דשמואל דחשיב כאלו פירש אבד המשכון אבדו מעותיו וכי לא שוי שיעור זוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים צעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש אבד המשכון קמיפלגי מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דלא שוי ודשמואל קמיפלגי פי' אף דלא שוי ודשמואל קמיפלגי ולא דבר' יצחק ורב יוסף דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי דרבי יצחק כדכ"ע וזין דלא שוי דר' אליעזר לית ליה דשמואל ולהכי לא איבד אף מה שנגד המשכון דמצינו טעם יפסיד כיון דלית ליה לדשמואל ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שכר לאו דוקא דהא האי לינשא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דין ש"ס דמפסקי הכל בגיבה ואבדה ולא בזונסין א"נ מתניתין איירי דשוי דקתא משכון שוה כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

ר' רבוי' ע"מא אית דהו' דשמואל. דפרק שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם ד"ה ממני) פריך לשמואל מדתנן סלע הלויתך עליו וסלע היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלשה דינרים היה שוה חייב ואמאי לימא הא קבלתיה וגרס בספרים וכן פי' בקונטרס מתניתין דפרשי כ' קאמר שמואל דלא פירש להאי גירסא א"ש דלא מצי למימר הכא כולהו אית להו דשמואל דאי ר' אליעזר אית ליה דשמואל למה ישבע ויטול נהי דלית ליה דרבי יצחק מטעמא דשמואל דשמואל הכל אפי' לא פירש ולא שוי כ"ס דשוי וחי איירי דפרשיש שלא יפסיד לא היה חולק ר' עקיבא אכל לפי גרסת ר"ח דגריס התם מתני' דלא פירש ושמואל דפרשיש שיאבד כל מעותיו וכן נראה לר"ת עיקר דאין סברא שיאבד כל מעותיו דר' אליעזר לית ליה דשמואל ואף על גב דפרשיש לא יועיל דאסמכתא היא וכיון דלא איבד מעות הימירם על המשכון גס מה שנגד המשכון לא הפסיד כדאמר בחזוהו נשך (לעיל דף פו: ושם) דמי קאמר ליה קני לגזינינא ור"ע סבר דלא מקרי אסמכתא אלא היכא שאמר להסמיך חבירו על דבריו כגון אס חוביר ולא אעביד אשלא אלפא זוי אכל הכא המלוה מחל כל חובו אס יפסיד המשכון וקשה דלפי גירסא זו אמאי לא קאמר הכא כולי עלמא אית להו דשמואל היכא דפרשיש והכא דשוי שיעור זוי ולא פירש ודבר' יצחק קמפלגי דהא הלכתא כותיה דשמואל דרב נחמן ונרדעיה ס"ל כוותיה התם ויש לומר דסבר גמרא דאי דפרשיש מפסקי כל החוב דלא פירש נמי מפסקי כנגד המשכון דמה שנגד המשכון דפרשיש דמי ולהכי לא מצי למימר כולי עלמא אית להו דשמואל דא"כ לר' אליעזר למה ישבע ויטול כל מעותיו דמה שנגד המשכון יש לו להפסיד כיון דאית ליה דשמואל ומכל מקום הלכתא כשמואל דפרשיש ור"ח פירש דאין הלכה כשמואל וטעמא משום דקאמר הכא כולי עלמא לית להו דשמואל ואין זו ראייה שכן דרך הגמרא לדחות דכולי עלמא לית להו אע"ג דכן הלכה כיון דלא מצי למימר כולי עלמא אית להו ועוד דלפי האמת דקיי"ל כרבה פליגי דשמואל וקאי רבי עקיבא ומתניתין דשמואל ואע"ג דרב פליגי עליה דהא דפרק הזהב (לעיל דף מג: ושם) מדמי פלוגתא דרב דערבון לפלוגתא דרשב"ג ורבנן גבי וחינו שוה אלא פלג ובשבעות (דף מד:) מדמי פלוגתא דרשב"ג ורבנן לדשמואל א"כ פלוגתא דשמואל ורב לענין מי שפרע דאיסורא איתמר והלכה כרב באיסוריהו ה"נ דשמואל לענין דינא איתמר והלכתא כשמואל דייני ועוד דר' יוחנן פליגי ארבע דערבון וסבר כשמואל וקיימא לן ר' רב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן וכרב נחמן קיימא לן דייני לגבי כולי עלמא וסבר כשמואל:

ר' יוסף תנאי היא. פירש בקונטרס דרבה ודאי תנאי היא ולעיל פירשתי דפרק שני (דף כט.) ושם ד"ה (הו) דרבה ודאי לאו תנאי ומוקי פלוגתייהו דשמואל וכולי עלמא אית להו דרבה אלא לרב יוסף כי נמי פליגי דשמואל ר' אליעזר דלאו כותיה: במלוה